TIESAS SPRIEDUMS (otrā palāta)

2017. gada 22. jūnijā*

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu — Enerģijas no atjaunojamiem energoresursiem izmantošanas veicināšana — Biodegviela, kas tiek izmantota transportam — Direktīva 2009/28/EK — 18. panta 1. punkts — "Masu bilances" sistēma, kas paredzēta, lai nodrošinātu, ka biogāze atbilst paredzētajiem ilgtspējības kritērijiem — Spēkā esamība — LESD 34. un 114. pants — Valsts tiesiskais regulējums, kurā prasīts, lai masu bilance tiek veikta skaidri norobežotā vietā — Kompetentās valsts iestādes prakse, ar kuru tiek pieļauts, ka šis nosacījums var tikt izpildīts, ja ilgtspējīga biogāze tiek transportēta ar valsts gāzes tīkla palīdzību — Šīs iestādes rīkojums, ar kuru tiek izslēgts, ka šis pats nosacījums var tikt izpildīts, ja no citām dalībvalstīm nākusi ilgtspējīga biogāze tiek importēta, izmantojot valstu savstarpēji savienotu gāzes tīklu — Preču brīva aprite

Lieta C-549/15

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Förvaltningsrätten i Linköping* (Administratīvā tiesa Linšēpingā, Zviedrija) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2015. gada 19. oktobrī un kas Tiesā reģistrēts 2015. gada 22. oktobrī, tiesvedībā

E.ON Biofor Sverige AB

pret

Statens energimyndighet.

TIESA (otrā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs M. Ilešičs [*M. Ilešič*], tiesneši A. Prehala [*A. Prechal*] (referente), A. Ross [*A. Rosas*] K. Toadere [*C. Toader*] un E. Jarašūns [*E. Jarašiūnas*],

ģenerāladvokāts M. Kamposs Sančess-Bordona [*M. Campos Sánchez-Bordona*],

sekretārs I. Illēši [*I. Illéssy*], administrators,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2016. gada 26. oktobra tiesas sēdi,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

— *E.ON Biofor Sverige AB* vārdā – *A. Johansson*, *S. Perván Lindeborg* un *T. Pettersson*, *advokater*,

— *Statens energimyndighet* vārdā – *F. Forsberg* un *J. Holgersson*, kā arī *E. Jozsa*, pārstāvji, kam palīdz *K. Forsbacka*, *advokat*,

— Igaunijas valdības vārdā – *K. Kraavi-Käerdi*, pārstāve,

* Tiesvedības valoda – zviedru.

— Nīderlandes valdības vārdā – *M. Bulterman* un *M. de Ree*, pārstāves,

— Eiropas Parlamenta vārdā – *A. Neergaard* un *P. Schonard*, pārstāvji,

— Eiropas Savienības Padomes vārdā – *A. Norberg* un *J. Herrmann*, pārstāvji,

— Eiropas Komisijas vārdā – *K. Talabér-Ritz* un *E. Manhaeve*, pārstāvji, kam palīdz *M. Johansson*, *advokat*,

noklausījusies ģenerāladvokāta secinājumus 2017. gada 18. janvāra tiesas sēdē,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu attiecas uz Eiropas Parlamenta un Padomes 2009. gada 23. aprīļa Direktīvas 2009/28/EK par atjaunojamo energoresursu izmantošanas veicināšanu un ar ko groza un sekojoši atceļ Direktīvas 2001/77/EK un 2003/30/EK (OV 2009, L 140, 16. lpp.), 18. panta 1. punkta interpretāciju un spēkā esamību.

2 Šis lūgums tika iesniegts *E.ON Biofor Sverige AB* (turpmāk tekstā – "*E.ON Biofor*") tiesvedībā pret *Statens energimyndighet* (Valsts Enerģijas aģentūra, Zviedrija, turpmāk tekstā – "Enerģijas aģentūra") par šīs pēdējās rīkojumu *E.ON Biofor* attiecībā uz tās izveidoto biodegvielu ilgtspējības verificēšanas sistēmu.

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesības

3 Direktīvas 2009/28 preambulas 1., 12., 65., 76. un 94. apsvērumā ir noteikts:

"(1) Eiropas enerģijas patēriņa kontrole un samazināšana un jautājums par intensīvāku atjaunojamo energoresursu izmantošanu, kā arī enerģijas taupīšana un lielāka energoefektivitāte ieņem būtisku vietu to pasākumu kopumā, kuri jāveic, lai samazinātu siltumnīcefekta gāzu emisijas un izpildītu Kioto protokola prasības, kas pievienots Apvienoto Nāciju Organizācijas Vispārējai konvencijai par klimata pārmaiņām, kā arī lai īstenotu Kopienas un starptautiskās saistības arī pēc 2012. gada. [..]

[..]

(12) Lauksaimniecības atkritumu izmantošana, piemēram, kūtsmēslu un vircas, kā arī citu dzīvnieku izcelsmes vai organisku atkritumu izmantošana biogāzes iegūšanai, ņemot vērā lielo siltumnīcefekta gāzu emisijas ietaupījumu, nozīmē ievērojamas priekšrocības attiecībā uz vidi, gan ražojot siltumu un elektroenerģiju, gan izmantojot tos par biodegvielu. Ņemot vērā biogāzes ražošanas iekārtu decentralizēto raksturu un reģionālo investīciju struktūru, tās var būtiski veicināt lauku teritoriju ilgtspējīgu attīstību, kā arī piedāvāt lauksaimniekiem jaunas ienākumu iespējas.

[..]

(65) Biodegvielas ražošanai vajadzētu būt ilgtspējīgai. Biodegvielai, ko izmanto šajā direktīvā izvirzīto mērķu izpildei un par kuru saņem līdzekļus no valsts atbalsta shēmām, tādēļ būtu jāatbilst ilgtspējības kritērijiem.

[..]

(76) Ilgtspējības kritēriji būs efektīvi tikai tad, ja tie mainīs tirgus dalībnieku rīcību. Šīs pārmaiņas notiks tikai tad, ja biodegvielai un bioloģiskajiem šķidrajiem kurināmajiem, kas atbilst šiem kritērijiem atšķirībā no degvielas, kura neatbilst kritērijiem, tiks paredzēts uzcenojums. Saskaņā ar masas bilances metodi, ko izmanto atbilstības kontrolei, pastāv fiziska saikne starp to biodegvielu un bioloģisko šķidro kurināmo ražošanu, kas atbilst ilgtspējības kritērijiem, un biodegvielu un bioloģisko šķidro kurināmo patēriņu Kopienā, kas nodrošina pienācīgu piegādes un pieprasījuma attiecību, kā arī cenu, kas ir lielāka nekā sistēmās, kur šādas saiknes nav. Tādēļ, lai nodrošinātu, ka biodegvielas un bioloģisko šķidro kurināmo, kas atbilst ilgtspējības kritērijiem, var pārdot par augstāku cenu, būtu jāizmanto masu bilances metode, lai kontrolētu atbilstību. Tam būtu jāsaglabā sistēmas integritāte, vienlaikus neradot nesaprātīgu slogu nozarei. Tomēr būtu jāizvērtē citi verifikācijas paņēmieni.

[..]

(94) Tā kā 17. līdz 19. pantā paredzētie pasākumi, harmonizējot ilgtspējības kritērijus, kuriem biodegvielām un bioloģiskajiem šķidrajiem kurināmajiem jāatbilst, lai izpildītu šajā direktīvā noteiktos mērķa grāmatvedības nolūkus, ietekmē arī vienotā tirgus darbību un tādējādi saskaņā ar 17. panta 8. punktu dalībvalstu starpā atvieglo to biodegvielu un bioloģisko šķidro kurināmo tirdzniecību, kuri atbilst minētajiem noteikumiem, to pamatā jābūt Līguma 95. pantam."

4 Saskaņā ar Direktīvas 2009/28 1. pantu "Priekšmets un darbības joma" ar šo direktīvu "izveido vienotu sistēmu no atjaunojamajiem energoresursiem saražotas enerģijas izmantošanas veicināšanai. Tajā paredz valstu obligātos mērķus no atjaunojamajiem energoresursiem saražotas enerģijas kopējā īpatsvara sasniegšanai elektroenerģijas bruto galapatēriņā, kā arī mērķi šādas enerģijas īpatsvaram transporta nozarē. [..] Tajā nosaka ilgtspējības kritērijus biodegvielām un bioloģiskajiem šķidrajiem kurināmajiem".

5 Šīs direktīvas 2. panta otrās daļas a), e) un i) punktā ir ietvertas šādas definīcijas:

"a) "enerģija, kas iegūta no atjaunojamajiem energoresursiem" ir enerģija no atjaunojamajiem nefosiliem energoresursiem, proti, vēja, saules, aerotermālā, ģeotermālā, hidrotermālā un jūras enerģija, hidroenerģija un biomasas enerģija; atkritumu poligonu un notekūdeņu attīrīšanas iekārtu gāzes un biogāzes enerģija;

[..]

e) "biomasa" ir lauksaimniecības, mežsaimniecības un saistīto nozaru, arī zivsaimniecības un akvakultūras, produktu, bioloģiskas izcelsmes atkritumu un atlieku bioloģiski noārdāmas frakcijas (tostarp augu un dzīvnieku izcelsmes vielas), kā arī rūpniecības un sadzīves atkritumu bioloģiski noārdāmas frakcijas;

[..]

i) "biodegvielas" ir šķidrā vai gāzveida degviela, ko izmanto transportā un iegūst no biomasas."

6 Direktīvas 2009/28 3. pantā ir paredzēts:

"1. Katra dalībvalsts nodrošina, ka no atjaunojamajiem energoresursiem saražotas enerģijas īpatsvars, kas aprēķināts saskaņā ar 5. līdz 11. pantu, 2020. gada enerģijas bruto galapatēriņā vismaz atbilst tās vispārējam valsts mērķim minētajā gadā attiecībā uz enerģijas īpatsvaru, kas saražota no atjaunojamajiem energoresursiem, kā norādīts I pielikuma A daļas tabulas trešajā ailē. [..]

[..]

4. Katra dalībvalsts nodrošina, ka no atjaunojamajiem energoresursiem saražotas enerģijas īpatsvars visā transportā 2020. gadā ir vismaz 10 % no enerģijas galapatēriņa transportā attiecīgajā dalībvalstī.

[..]"

7 Šīs direktīvas 5. panta "No atjaunojamajiem energoresursiem saražotas enerģijas īpatsvara aprēķināšana" 1. punktā noteikts:

"Bruto no atjaunojamajiem energoresursiem saražotas enerģijas patēriņu katrā dalībvalstī aprēķina kā turpmāk minēto rādītāju summu:

a) no atjaunojamajiem energoresursiem saražotas elektroenerģijas bruto galapatēriņš;

b) apsildei un dzesēšanai izmantotās no atjaunojamajiem energoresursiem saražotas enerģijas bruto galapatēriņš; kā arī

c) no atjaunojamajiem energoresursiem saražotas enerģijas galapatēriņš transportā.

Gāzi, elektroenerģiju un ūdeņradi, ko iegūst no atjaunojamajiem energoresursiem, ņem vērā tikai vienu reizi pirmās daļas a), b) vai c) apakšpunktā, lai aprēķinātu no atjaunojamajiem energoresursiem saražotas enerģijas īpatsvaru bruto patēriņā.

[..] biodegvielas un bioloģiskos šķidros kurināmos, kas neatbilst 17. panta 2. līdz 6. punktā noteiktajiem ilgtspējības kritērijiem, neņem vērā."

8 Šīs pašas direktīvas 17. pantā "Ilgtspējības kritēriji biodegvielām un bioloģiskajiem šķidrajiem kurināmajiem" noteikts:

"1. Neatkarīgi no tā, vai izejvielas ir audzētas Kopienas teritorijā vai ārpus tās, no biodegvielām un bioloģiskajiem šķidrajiem kurināmajiem iegūto enerģiju ņem vērā a), b) un c) apakšpunktā minētajos nolūkos tikai tādā gadījumā, ja tie atbilst 2. līdz 6. punktā noteiktajiem kritērijiem:

a) pārbaudēm par atbilstību šajā direktīvā noteiktajām prasībām par valstu mērķiem;

b) pārbaudēm par atbilstību atjaunojamo energoresursu izmantošanas pienākumam;

c) atbilstībai finanšu atbalstam par biodegvielu un bioloģisko šķidro kurināmo patēriņu.

[..]

2. Siltumnīcefekta gāzu emisiju ietaupījumi no biodegvielu un bioloģisko šķidro kurināmo izmantošanas, ko ņem vērā 1. punkta a), b) un c) apakšpunktā minētajos nolūkos, ir vismaz 35 %.

[..]

3. Biodegvielas un bioloģiskie šķidrie kurināmie, ko ņem vērā 1. punkta a), b) un c) apakšpunktā minētajos nolūkos, nedrīkst būt ražoti no izejvielām, kuras iegūtas zemes platībās ar augstu bioloģisko daudzveidību [..]

4. [..] nedrīkst būt ražoti no izejvielām, kuras saražotas no zemes platības ar augstu oglekļa koncentrāciju [..]

5. [..] nedrīkst būt ražoti no izejvielām, kas iegūtas no zemes, kas 2008. gada janvārī bija mitrājs [..]

6. Lauksaimniecības izejvielas, kas audzētas Kopienā un izmantotas biodegvielu un bioloģisko šķidro kurināmo ražošanai, ko ņem vērā 1. punkta a), b) un c) apakšpunktā minētajos nolūkos, iegūst saskaņā ar prasībām un standartiem, kas noteikti II pielikuma A punktā nodaļā "Vide" un 9. punktā Padomes Regulā (EK) Nr. 73/2009 (2009. gada 19. janvāris), ar ko paredz kopējus noteikumus tiešā atbalsta shēmām saskaņā ar kopējo lauksaimniecības politiku un izveido dažas atbalsta shēmas lauksaimniekiem [OV 2009, L 30, 16. lpp.], un saskaņā ar minimālajām prasībām par labiem lauksaimniecības un vides apstākļiem, kas definēti saskaņā ar minētās regulas 6. panta 1. punktu.

[..]

8. Dalībvalstis 1. punkta a), b) un c) apakšpunktā minētajos nolūkos, pamatojoties uz citiem ilgtspējības apsvērumiem, neatsakās ņemt vērā biodegvielas un bioloģiskos šķidros kurināmos, kas iegūti saskaņā ar šo pantu.

[..]"

9 Direktīvas 2009/28 18. pantā "Atbilstības verificēšana attiecībā uz biodegvielām un bioloģiskajiem šķidrajiem kurināmajiem noteiktajiem ilgtspējības kritērijiem" ir noteikts:

"1. Ja 17. panta 1. punkta a), b) un c) apakšpunktā minētajos nolūkos jāņem vērā biodegvielas un bioloģiskie šķidrie kurināmie, dalībvalstis pieprasa uzņēmējiem pierādīt, ka ir izpildīti 17. panta 2. līdz 5. punktā minētie ilgtspējības kritēriji. Šajā nolūkā uzņēmējiem prasa izmantot masu bilances sistēmu, kura:

a) atļauj apvienot izejvielu vai biodegvielu ar atšķirīgām ilgtspējības īpašībām sūtījumus;

b) pieprasa informāciju par a) apakšpunktā minēto sūtījumu ilgtspējības īpašībām un apjomiem, kam aizvien jābūt atkarīgiem no maisījuma; un

c) nodrošina, ka visu no maisījumiem izņemto sūtījumu summai ir tādas pašas ilgtspējības īpašības un tās ir tādos pašos daudzumos kā attiecīgajai visu maisījumam pievienoto sūtījumu summai.

2. Komisija 2010. un 2012. gadā ziņo Eiropas Parlamentam un Padomei par 1. punktā aprakstītās masu bilances verificēšanas metodes darbību un par iespējām, kas ļautu izmantot citas verificēšanas metodes dažiem vai visiem izejvielu, biodegvielas vai bioloģiskā šķidrā kurināmā veidiem. Komisija savā novērtējumā apsver minētās verificēšanas metodes, kurās informācija par ilgstpējības īpašībām nav fiziski jāsaista ar konkrētiem sūtījumiem vai maisījumiem. Novērtējumā ņem vērā vajadzību saglabāt verificēšanas sistēmas integritāti un efektivitāti, vienlaikus novēršot pārmērīga sloga uzlikšanu nozarē. Vajadzības gadījumā ziņojumam pievieno priekšlikumus Eiropas Parlamentam un Padomei par citu verificēšanas metožu izmantošanu.

3. Dalībvalstis veic pasākumus, lai nodrošinātu, ka uzņēmēji iesniegtu ticamu informāciju, un pēc pieprasījuma attiecīgajai dalībvalstij darītu pieejamus datus, ko izmantoja informācijas apkopošanai. Dalībvalstis pieprasa uzņēmējiem nodrošināt atbilstīgus standartus to iesniegtās informācijas

neatkarīgam auditam un pierādīt, ka tas tika veikts. Revīzijas procesā pārbauda, ka uzņēmēju izmantotās sistēmas ir precīzas, ticamas un aizsargātas pret krāpšanu. Tajā novērtē paraugu ņemšanas biežumu un metodi, kā arī informācijas pamatīgumu.

Pirmajā daļā minētā informācija attiecas uz ilgtspējības kritēriju ievērošanu atbilstīgi 17. panta 2. līdz 5. punktam, uz atbilstīgu un būtisku informāciju par pasākumiem zemes, ūdens un gaisa aizsardzībā, noplicinātu augšņu atjaunošanā, kā arī uz pasākumiem, lai novērstu pārmērīgu ūdens patēriņu apgabalos ar trūcīgiem ūdens resursiem, un uz 17. panta 7. punkta otrajā daļā minētajām prasībām.

[..]

4. [..]

Komisija var izlemt, ka brīvprātīgās valstu vai starptautiskās shēmās, kurās noteikti standarti biomasas produktu ražošanai, ietverti precīzi dati 17. panta 2. punkta nolūkos vai pierādīts, ka biodegvielas sūtījumi atbilst 17. panta 3., 4. un 5. punktā noteiktajiem ilgtspējības kritērijiem. [..]

[..]

5. Komisija pieņem lēmumus saskaņā ar 4. punktu tikai tad, ja attiecīgais nolīgums vai shēma atbilst atbilstīgiem ticamības, pārredzamības un neatkarīga audita standartiem. [..]

[..]

7. Ja uzņēmējs iesniedz pierādījumu vai informāciju, kas iegūta saskaņā ar nolīgumu vai shēmu, kurai piemēro saskaņā ar šā panta 4. punktu pieņemtu lēmumu, ciktāl uz to attiecas šis lēmums, dalībvalsts neprasa piegādātājam nodrošināt turpmākus atbilstības pierādījumus par 17. panta 2. līdz 5. punktā definēto ilgtspējības kritēriju ievērošanu vai informēt par šā panta 3. punkta otrajā daļā minētajiem pasākumiem.

[..]”

10 Komisijas paziņojuma par brīvprātīgām shēmām un standartvērtībām ES biodegvielu un bioloģisko šķidro kurināmo ilgtspējības shēmā (OV 2010, C 160, 1. lpp.) 2.2.3. punktā “Masu bilances sistēma” ir tostarp noteikts:

“[..]

Metode, ar kuras palīdzību izveido saikni starp informāciju vai paziņojumiem par izejvielām vai starpproduktiem un paziņojumiem par galaproduktiem, ir pazīstama kā piegādes ķēde. Piegādes ķēdē parasti ietilpst visi posmi, sākot no izejvielu ražošanas līdz degvielas nodošanai patēriņam. Direktīvā noteiktā metode attiecībā uz piegādes ķēdi ir masu bilances sistēma [..]

Brīvprātīgajā shēmā jāparedz, ka masu bilances sistēmas verifikācija jāveic vienlaikus ar pareizības verifikāciju par shēmas kritēriju ievērošanu [..] Tam jāietver to datu vai sistēmu verifikācija, kas izmantota, lai panāktu atbilstību masu bilances sistēmas prasībām.

Masu bilances sistēma [..] ir sistēma, kurā “ilgtspējības īpašības” turpina būt saistītas ar “sūtījumiem”. [..]

[..]

Kad tiek sajaukti [..] sūtījumi ar atšķirīgām ilgtspējības īpašībām (vai bez tām), katra sūtījuma atsevišķie apjomi [..] un ilgtspējības īpašības joprojām attiecas uz maisījumu [..] Ja maisījums tiek sadalīts, sūtījumam, kas no tā ir paņemts, var piešķirt jebkuru ilgtspējības īpašību [..] kopumu (norādot apjomus), ciktāl visu no maisījuma izņemto sūtījumu apjomu summa atbilst tām pašām ilgtspējības īpašībām tādā proporcijā. "Maisījums" var būt jebkādā veidā, kad sūtījums parasti ir saskarē, piemēram, tvertnē, pārstrādes vai loģistikas iekārtā vai vietā (definēta kā ģeogrāfiska atrašanās vieta ar precīzi noteiktām robežām, kurā produktus var sajaukt).

[..]"

Zviedrijas tiesību akti

Likums Nr. 598

11 Ar *lagen (2010:598) om hållbarhetskriterier för biodrivmedel och flytande biobränslen* (Likums (2010:598) par ilgtspējības kritērijiem biodegvielai un bioloģiskajiem šķidrajiem kurināmajiem, turpmāk tekstā – "Likums Nr. 598") tiek īstenotas dažas Direktīvas 2009/28 tiesību normas.

12 Likuma Nr. 598 1. nodaļas 3. pantā ir noteikts:

"Vienīgi tāda enerģija, kas ražota no biodegvielas un bioloģiskajiem šķidrajiem kurināmajiem, kuri atbilst 2. nodaļas 1.–5. pantā paredzētajiem ilgtspējības kritērijiem, var tikt ņemta vērā, novērtējot atbilstību Direktīvas 2009/28 3. panta 1., 2. un 4. punktā paredzētajai prasībai par no atjaunojamajiem energoresursiem saražotas enerģijas kopējo īpatsvaru enerģijas galapatēriņā. [..]"

13 Šā likuma 3. nodaļas 1. pantā noteikts:

"Persona, kurai ir pienākums iesniegt deklarāciju, ir persona, kura:

a) saskaņā ar *lagen (1994:1776) om skatt på energi* (Likums (1994:1776) par energonodokli) 4. nodaļu maksā nodokli par degvielu, ko pilnībā vai daļēji veido biodegvielas vai bioloģiskie šķidrie kurināmie, vai

[..]."

14 Likuma Nr. 598 3. nodaļas 1.a pantā ir paredzēts:

"Persona, kurai ir pienākums iesniegt deklarāciju, ar verificēšanas sistēmas palīdzību nodrošina, ka biodegvielai un bioloģiskajiem šķidrajiem kurināmajiem ir jābūt ilgtspējīgiem.

Persona, kurai ir pienākums iesniegt deklarāciju, ar tiešiem un netiešiem nolīgumiem, kas noslēgti ar visas ražošanas ķēdes uzņēmējiem, un ar paraugiem, kas ņemti to ražotnēs, nodrošina, ka pirmajā daļā minētā prasība tiek izpildīta.

Personas, kurai ir pienākums iesniegt deklarāciju, izveidoto verificēšanas sistēmu pārrauga neatkarīgs kontrolieris. Kontrolieris pārliecinās, vai verificēšanas sistēma ir precīza, ticama un aizsargāta pret krāpniecību. Šī pārraudzība ietver arī vērtējumu par verificēšanas sistēmā izmantoto paraugu ņemšanas metodi un paraugu ņemšanas biežumu.

Pārraudzība ietver arī vērtējumu par personas, kurai ir pienākums iesniegt deklarāciju, sniegto informāciju saistībā ar tās verificēšanas sistēmu.

Neatkarīgais kontrolieris ar apliecinājuma palīdzību sniedz savu atzinumu par verificēšanas sistēmu.

Valdība vai tās ieceltā iestāde var paredzēt papildu noteikumus attiecībā uz verificēšanas sistēmu un tās kontroli."

Noteikumi Nr. 1088

15 *Förordning (2011:1088) om hållbarhetskriterier för biodrivmedel och flytande biobränslen* (Noteikumi (2011:1088) par ilgtspējības kritērijiem biodegvielai un bioloģiskajiem šķidrajiem kurināmajiem, turpmāk tekstā – "Noteikumi Nr. 1088") 14. pantā ir noteikts:

"Likuma [Nr. 598] 3. [nodaļas] 1.a pantā minētajai verificēšanas sistēmai ir jāietver procedūras, lai dažādos ražošanas ķēdes posmos nodrošinātu masas bilances sistēmu, kura:

1. atļauj apvienot izejvielu vai biodegvielu ar atšķirīgām ilgtspējības īpašībām sūtījumus;

2. pieprasa informāciju par 1. punktā minēto sūtījumu ilgtspējības īpašībām un apjomiem, kam aizvien jābūt atkarīgiem no maisījuma, un

3. nodrošina, ka visu no maisījumiem izņemto sūtījumu summai ir tādas pašas ilgtspējības īpašības un tās ir tādos pašos daudzumos kā attiecīgajai visu maisījumam pievienoto sūtījumu summai.

[..]

Valsts Enerģijas aģentūra var paredzēt papildu noteikumus attiecībā uz verificēšanas sistēmu un tās kontroli."

Enerģijas aģentūras 2011. gada noteikumi

16 *Statens energimyndighets föreskrifter om hållbarhetskriterier för biodrivmedel och flytande biobränslen* (Enerģijas aģentūras Noteikumi par ilgtspējības kritērijiem biodegvielām un bioloģiskajiem šķidrajiem kurināmajiem, turpmāk tekstā – "Enerģijas aģentūras 2011. gada noteikumi") 3. nodaļas 2.–4. pantā paredzēts:

"2. pants

Personai, kurai ir pienākums iesniegt deklarāciju, ar savas Noteikumu [Nr. 1088] 14. pantā paredzētās verificēšanas sistēmas palīdzību ir jānodrošina biodegvielu un bioloģisko šķidro kurināmo izsekojamība no izejvielu audzēšanas, radīšanas vai savākšanas vietas līdz degvielas patēriņam vai līdz nodokļa iekasējamības brīdim atbilstoši Likuma (1994:1776) par energonodokli 5. nodaļai.

3. pants

Masu bilanci saskaņā ar Noteikumu [Nr. 1088] 14. panta 1. punkta 3. apakšpunktu veic skaidri norobežotā vietā un laikposmā, kas ir pielāgots ražošanas ķēdei.

Personas, kurai ir pienākums iesniegt deklarāciju, akcīzes preču noliktava Likuma (1994:1776) par energonodokli izpratnē var būt vieta, kas atbilst pirmajā daļā minētajai."

4. pants

Sūtījumi, kuri parasti ir fiziskā kontaktā ar citiem sūtījumiem, ir maisījums Noteikumu [Nr. 1088] 14. panta pirmās daļas izpratnē. [..]"

Pamatlieta un prejudiciālie jautājumi

17 Zviedrijā reģistrēta sabiedrība *E.ON Biofor* iesniedzējtiesā norādīja, ka tā no Vācijā reģistrēta māsasuzņēmuma iepērk ilgtspējīgas biogāzes sūtījumus, ko šis pēdējais saražojis šajā dalībvalstī. *E.ON Biofor* tos sūta uz Zviedriju, izmantojot Vācijas un Dānijas gāzes tīklus, un visos transportēšanas posmos šī biogāze paliek grupai piederošo sabiedrību īpašumā. Šis māsasuzņēmums šos sūtījumus ievada Vācijas gāzes piegādes tīklā skaidri identificētā punktā, un tad *E.ON Biofor* tos izņem robežpunktā starp Vācijas gāzes piegādes un Dānijas gāzes piegādes tīklu, un visu šo laiku tiem ir pievienots *REDCert DE* ilgtspējības sertifikāts, kas izsniegts atbilstoši Vācijas masu bilances verificēšanas sistēmai un ko šis māsasuzņēmums tieši nodod *E.ON Biofor*. Tādējādi vienlaicīgi tiek garantēta attiecīgo sūtījumu ilgtspējība un tas, ka tie netiek pārdoti citur Vācijā, jo šos sertifikātus no sertificēšanas sistēmas var saņemt tikai vienu reizi un par katru iekļaušanu valsts gāzes tīklā un izņemšanu no tā ir atbildīgs viens vienīgs uzņēmējs, kuram ir jābūt līgumam par piegādi vai pirkšanu robežpunktā.

18 2013. gada 3. septembrī Enerģijas aģentūra pieprasīja *E.ON Biofor* mainīt savu biogāzes ilgtspējības verificēšanas sistēmu, lai nodrošinātu masu bilances veikšanu "skaidri norobežotā vietā", kā tas prasīts Enerģijas aģentūras 2011. gada noteikumu 3. nodaļas 3. pantā (turpmāk tekstā – "apstrīdētais rīkojums"). Šī rīkojuma ievērošanas sekas ir, ka Vācijā ražotā biogāze, ko *E.ON Biofor* ieved Zviedrijā, izmantojot Vācijas un Dānijas gāzes tīklus, nevar tikt iekļauta šajā verificēšanas sistēmā, jo šie tīkli nevar būt šāda skaidri norobežota vieta, un tādējādi tā nevar tikt kvalificēta kā "ilgtspējīga" Likuma Nr. 598 un Direktīvas 2009/28 izpratnē.

19 *E.ON Biofor* cēla *Förvaltningsrätten i Linköping* (Administratīvā tiesa Linšēpingā, Zviedrija) prasību par apstrīdētā rīkojuma atcelšanu.

20 Apgalvojot, ka šī rīkojuma rezultātā tai tiek liegti būtiski samazinājumi attiecībā uz oglekļa dioksīda nodokli un energonodokli, ko atbilstoši Likumam (1994:1776) saņem ilgtspējīga biogāze, *E.ON Biofor* norāda, ka ar masu bilances sistēmas ierobežošanu – kura izriet no šī rīkojuma – ar skaidri norobežotu vietu un Zviedrijas robežām tiek pārkāpta gan Direktīva 2009/28, gan LESD 34. pants.

21 Attiecībā uz LESD 34. pantu *E.ON Biofor* norāda it īpaši, ka, kas attiecas uz ilgtspējīgu biogāzi, kura tieši ievadīta Zviedrijas gāzes tīklā, Enerģijas aģentūra atzīst, ka tā var tikt pārdota kā ilgtspējīga biogāze, kaut arī attiecībā uz biogāzes izsekojamību un ilgtspējību nav nekādu atšķirību starp šādu gadījumu un gadījumu, par kuru ir runa pamatlietā, un tādējādi šajā lietā ir diskriminējošs šķērslis no citām dalībvalstīm nākušas ilgtspējīgas biogāzes importēšanai.

22 Savukārt Enerģijas aģentūra apgalvo, ka masu bilances sistēma prasa, lai informācija par ilgtspējības īpašībām paliek fiziski saistīta ar "sūtījumiem", kad tie tiek pievienoti "maisījumam" Direktīvas 2009/28 18. panta 1. punkta izpratnē, proti, atbilstoši šā sprieduma 10. punktā minētā Komisijas paziņojuma 2.2.3. punktam šis jēdziens tiek definēts kā piemērojams "ģeogrāfiskā atrašanās vietā ar precīzi noteiktām robežām".

23 Taisnība, lai gan Zviedrijas Karaliste – tāpat kā Vācijas Federatīvā republika un Nīderlandes Karaliste, bet atšķirībā no visām pārējām dalībvalstīm – ir atzinusi, ka masas bilance var tikt veikta valsts gāzes tīklā kā skaidri norobežotā vietā, šāda vieta nepastāv biogāzes, ko *E.ON Biofor* ieved no Vācijas, gadījumā, un tādējādi nepastāv masu bilances verificēšanas sistēma. Šādai sistēmai būtu nepieciešams, lai attiecībā uz konkrēto vietu būtu uzņēmējs, kurš pārliecinās, ka ir ticis pievienots un pēc tam no šīs vietas izņemts tāds pats ilgtspējīgas biodegvielas daudzums, bet šāds Eiropas līmeņa uzņēmējs nepastāv attiecībā uz Eiropas gāzes tīklu.

24 Pēc Enerģijas aģentūras domām, tā kā apstrīdētais rīkojums atbilst Direktīvas 2009/28 18. panta 1. punktam, tas nav jāpārbauda attiecībā uz LESD 34. punktu.

25 Šādos apstākļos *Förvaltningsrätten i Linköping* (Administratīvā tiesa Linšēpingā) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

"1) Vai Direktīvas 2009/28 [par atjaunojamajiem energoresursiem] 18. panta 1. punktā atrodamie jēdzieni "masu bilance" un "maisījumi" ir jāinterpretē tādējādi, ka dalībvalstu pienākums ir atzīt tirdzniecību ar biogāzi dalībvalstu starpā ar savienota gāzes tīkla starpniecību?

2) Ja atbilde uz pirmo jautājumu ir noliedzoša – vai šādā gadījumā aplūkotā [..] norma ir saderīga ar LESD 34. pantu, lai gan iespējamās tās piemērošanas rezultātā tiek ierobežota tirdzniecība?"

Par prejudiciālajiem jautājumiem

Par pirmo jautājumu

26 Iesākumā jāprecizē – kā izriet gan no pamatlietas faktiskajiem apstākļiem, gan no Direktīvas 2009/28 18. panta 1. punkta, kas attiecas uz atbilstības minētās direktīvas 17. panta 2.–5. punktā uzskaitīto ilgtspējības kritēriju ievērošanas verificēšanu, prejudiciālajos jautājumos atsaukdamās uz "biogāzi", iesniedzējtiesa acīmredzami vēlas atsaukties vienīgi uz tādu biogāzi, kas atbilst šiem ilgtspējības kritērijiem un ir paredzēta izmantošanai par biodegvielu (turpmāk tekstā – "ilgtspējīga biogāze").

27 Tādējādi pirmais jautājums ir jāsaprot kā tāds, kas būtībā ir par to, vai Direktīvas 2009/28 18. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka ar to dalībvalstīm tiek radīts pienākums atļaut importēt ilgtspējīgu biogāzi, izmantojot to savstarpēji savienotus valstu gāzes tīklus.

28 Šajā ziņā uzreiz jāuzsver – kā izriet no Direktīvas 2009/28 17. panta, to lasot tās preambulas 65. un 94. apsvēruma gaismā, Eiropas Savienības likumdevējs, balstoties tostarp uz EKL 95. pantu, kas ir kļuvis par LESD 114. pantu, ir vēlējies saskaņot ilgtspējības kritērijus, kādiem obligāti ir jāatbilst biodegvielai, lai no tās ražotā enerģija varētu katrā dalībvalstī tikt ņemta vērā šī 17. panta 1. punkta attiecīgi a), b) un c) apakšpunktā minētajiem nolūkiem. Šie nolūki ir pārliecināšanās par pakāpi, kādā dalībvalstis izpilda savus Direktīvas 2009/28 3. pantā paredzētos valsts mērķus, no vienas puses, un savas saistības atjaunojamo energoresursu jomā, no otras puses, kā arī iespējamā valsts finanšu atbalsta biodegvielas patēriņam pieļaušana.

29 Jāatgādina, ka LESD 114. panta 1. punktā ir paredzēts, ka Parlaments un Padome paredz pasākumus, lai tuvinātu dalībvalstu normatīvos vai administratīvos aktus, kuri attiecas uz iekšējā tirgus izveidi un darbību.

30 Ar šajā tiesību normā izmantoto frāzi "pasākumi, lai tuvinātu [..] aktus", LESD autori atkarībā no saskaņojamās nozares vispārējā konteksta un konkrētajiem apstākļiem ir vēlējušies Savienības likumdevējam piešķirt izvērtēšanas brīvību attiecībā uz to, kāda aktu tuvināšanas tehnika ir vispiemērotākā vēlamā rezultāta sasniegšanai, jo īpaši nozarēs, kurām piemīt tehniski sarežģītas īpašības. Tādējādi Savienības likumdevējs, īstenojot šo rīcības brīvību, saskaņošanu var veikt tikai pa posmiem un pieprasīt tikai pakāpenisku dalībvalstu vienpusējo pasākumu likvidēšanu (it īpaši skat. spriedumu, 2016. gada 4. maijs, *Philip Morris Brands* u.c., C-547/14, EU:C:2016:325, 63. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).

31 Atkarībā no apstākļiem LESD 114. panta 1. punktā minētie pasākumi var tostarp būt šādi: uzlikt visām dalībvalstīm par pienākumu atļaut laist tirdzniecībā attiecīgo izstrādājumu vai izstrādājumus, šādam atļaujas pienākumam uzlikt zināmus nosacījumus vai pat pagaidu kārtā vai galīgi aizliegt laist tirdzniecībā izstrādājumu vai izstrādājumus (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2016. gada 4. maijs, *Philip Morris Brands* u.c., C-547/14, EU:C:2016:325, 64. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).

32 Šajā gadījumā ar Direktīvas 2009/28 17. pantu veiktajai saskaņošanai ir ļoti īpašs raksturs, jo tā attiecas vienīgi uz biodegvielu, kas šīs direktīvas 2. panta otrās daļas i) punktā ir definēta kā šķidrā vai gāzveida degviela, ko izmanto transportā un iegūst no biomasas, un ar to tiek vienīgi precizēts, kādiem kritērijiem šādai biodegvielai ir jāatbilst, lai no tās ražoto enerģiju dalībvalstis varētu ņemt vērā šīs direktīvas 17. panta 1. punktā minētajiem un šā sprieduma 28. punktā atgādinātajiem trim īpašiem nolūkiem. Turklāt šādi iezīmētajā ietvarā šai saskaņošanai ir izsmeļošs raksturs, jo Direktīvas 2009/28 17. panta 8. punktā ir precizēts, ka dalībvalstis šajos pašos trijos nolūkos, pamatojoties uz citiem ilgtspējības apsvērumiem, nevar atteikties ņemt vērā biodegvielu, kas atbilst šajā pantā minētajiem ilgtspējības kritērijiem.

33 Šādi ar Direktīvas 2009/28 17. pantu paredzēts, pirmkārt – lai nodrošinātu augstu vides aizsardzības līmeni, uz kuru ir atsauce EKL 95. panta 3. punktā, kas ir kļuvis par LESD 114. panta 3. punktu, – nodrošināt, ka dalībvalstis trim šīs direktīvas 17. panta 1. punktā minētajiem vides mērķiem var ņemt vērā biodegvielu tikai ar nosacījumu, ka ir ievēroti ilgtspējības kritēriji, kurus šajā gadījumā ir noteicis Savienības likumdevējs.

34 Otrkārt, kā izriet tostarp no Direktīvas 2009/28 preambulas 94. apsvēruma, ar šo pašu 17. pantu ir paredzēts atvieglot tirdzniecību ar ilgtspējīgu biodegvielu starp dalībvalstīm. Šāda atvieglošana ir galvenokārt saistīta ar to, kā uzsvērts šā sprieduma 32. punktā, ka, ja biodegviela, tostarp no citām dalībvalstīm nākusī, atbilst Direktīvas 2009/28 17. pantā minētajiem ilgtspējības kritērijiem, šī panta 8. punktā dalībvalstīm ir aizliegts atteikties ņemt vērā šo ilgtspējīgo biodegvielu šīs direktīvas 17. panta 1. punktā minētajos nolūkos, "pamatojoties uz citiem ilgtspējības apsvērumiem", kas nav šajā pantā minētie.

35 Lai gan ar Direktīvas 2009/28 17. pantu šādā mērā ir atļauts atvieglot tirdzniecību ar ilgtspējīgu biogāzi, no iepriekš minētā tomēr nevar secināt, ka šī panta mērķis būtu reglamentēt ilgtspējīgas biodegvielas importu starp dalībvalstīm, nedz arī it īpaši uzlikt tām pienākumu bez nosacījumiem atļaut šādu importu. Kā tikko izklāstīts, šī panta mērķis ir vienīgi reglamentēt – tos saskaņojot – ar ilgtspējību saistītos kritērijus, kādiem jāatbilst biodegvielai, lai dalībvalsts to varētu ņemt vērā trim specifiskiem šīs direktīvas 17. panta 1. punktā minētajiem nolūkiem. Kā secinājumu 57. punktā norādījis ģenerāladvokāts, Direktīvā 2009/28 nav neviena noteikuma, kas paredzētu ilgtspējīgas biogāzes beznosacījuma apriti starp dalībvalstīm.

36 Kas attiecas uz Direktīvas 2009/28 18. panta 1. punkta pirmo teikumu, tajā vienīgi paredzēts, ka tad, kad šīs direktīvas 17. panta 1. punktā minētajos trīs nolūkos biodegviela ir jāņem vērā, dalībvalstis pieprasa uzņēmējiem pierādīt, ka ir izpildīti šī panta 2.–5. punktā minētie ilgtspējības kritēriji.

37 Šajā nolūkā, kā tas izriet no Direktīvas 2009/28 18. panta 1. punkta otrā teikuma, dalībvalstīm ir pienākums prasīt šiem uzņēmējiem izmantot t.s. "masu bilances" sistēmu, kurai jāatbilst noteiktām vispārējām šīs tiesību normas a)–c) apakšpunktā precizētām īpašībām. Atbilstoši šiem punktiem šai sistēmai, pirmkārt, jāļauj apvienot izejvielu vai biodegvielu ar atšķirīgām ilgtspējības īpašībām sūtījumus, otrkārt, jāpieprasa, lai informācija par šo sūtījumu ilgtspējības īpašībām un apjomiem aizvien būtu saistīta ar maisījumu, un, treškārt, jānodrošina, ka visu no maisījumiem izņemto sūtījumu summai ir tādas pašas ilgtspējības īpašības un tās ir tādos pašos daudzumos kā attiecīgajai visu maisījumam pievienoto sūtījumu summai.

38 Šāda tiesību norma nevar tikt interpretēta tādējādi, ka tā dalībvalstīm radītu pienākumu atļaut importēt ilgtspējīgu biogāzi, izmantojot to savstarpēji savienotus gāzes tīklus.

39 Pirmkārt, Direktīvas 2009/28 18. panta 1. punkts, kura vienīgais mērķis ir izveidot verificēšanas mehānismus, kas ļautu nodrošināt šīs direktīvas 17. panta pareizu piemērošanu, ne vairāk kā šis 17. pants nevar – ņemot vērā starp šīm divām tiesību normām pastāvošo saikni – tikt interpretēts tādējādi, ka tā mērķis būtu uzlikt dalībvalstīm beznosacījuma pienākumu atļaut importēt no citām dalībvalstīm nākušu ilgtspējīgu biogāzi.

40 Otrkārt, kā secinājumu 57. punktā būtībā norādījis ģenerāladvokāts, ņemot vērā vispārīgumu, ar kādu ir formulēti Direktīvas 2009/28 18. panta 1. punkta a)–c) apakšpunktā uzskaitītie kritēriji, nevar arī uzskatīt, ka ar šo tiesību normu būtu veikta ar masu bilances sistēmu saistītās verificēšanas metodes pilnīga saskaņošana. Gluži pretēji, no šiem apakšpunktiem izriet, ka dalībvalstis saglabā novērtējuma un rīcības brīvību, kad tām ir precīzāk jānosaka konkrētie nosacījumi, kādiem ir jāatbilst masu bilances sistēmām, kuras jāievieš uzņēmējiem. Tādējādi šāda tiesību norma, šādi aplūkota, arī nav domāta kā tāda, kurai automātiski būtu jāizraisa tas, ka būtu garantēta ilgtspējīgas biogāzes brīva aprite, izmantojot pārrobežu gāzes tīklu, tiklīdz šī biogāze ražošanas dalībvalstī būtu likumīgi atzīta par ilgtspējīgu.

41 Turklāt ir jāatgādina arī, kā secinājumu 48. punktā ir norādījis ģenerāladvokāts, ka ilgtspējības kritēriju verificēšanas sistēmas, kuras attiecīgā gadījumā uzņēmējiem ir likušas izmantot dalībvalstis atbilstoši Direktīvas 2009/28 18. panta 1. un 3. punktam, ir tikai viens no veidiem, kas ļauj nodrošināt šādu verificēšanu saskaņā ar šo direktīvu. Kā izriet no šīs direktīvas 18. panta 4. un 5. punkta, Komisija var apstiprināt arī t.s. "brīvprātīgās" valstu vai starptautiskas shēmas, kurās arī ir ietverti noteikumi par masu bilances sistēmu, jo šī paša panta 7. punktā šajā ziņā paredzēts, ka, ja ir pierādījumi vai informācija, kas iegūta saskaņā ar šādu shēmu, dalībvalsts neprasa piegādātājam nodrošināt turpmākus atbilstības pierādījumus par Direktīvas 2009/28 17. pantā noteikto ilgtspējības kritēriju ievērošanu.

42 Ņemot vērā visu iepriekš minēto, uz pirmo jautājumu ir jāatbild, ka Direktīvas 2009/28 18. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tā mērķis nav radīt dalībvalstīm pienākumu atļaut importēt ilgtspējīgu biogāzi, izmantojot to savstarpēji savienotus valstu gāzes tīklus.

Par otro jautājumu

43 Ar otro jautājumu iesniedzējtiesa vaicā, vai, ciktāl ar Direktīvas 2009/28 18. panta 1. punkta piemērošanu var tikt ierobežota ilgtspējīgas biogāzes tirdzniecība, šī tiesību norma ir spēkā, ņemot vērā LESD 34. pantu.

Par Direktīvas 2009/28 18. panta 1. punkta spēkā esamību

44 Iesākumā jāatgādina, pirmkārt, ka LESD 34. pants, ar ko starp dalībvalstīm ir aizliegti pasākumi ar importa kvantitatīviem ierobežojumiem līdzvērtīgu iedarbību, attiecas uz visiem valstu pasākumiem, kas var tieši vai netieši, aktuāli vai potenciāli ietekmēt Kopienas iekšējo tirdzniecību (skat. it īpaši spriedumu, 2014. gada 1. jūlijs, *Ålands Vindkraft*, C-573/12, EU:C:2014:2037, 66. punkts un tajā minētā judikatūra).

45 Šis aizliegums attiecas ne tikai uz valsts pasākumiem, bet arī uz Savienības iestāžu pasākumiem (skat. it īpaši spriedumus, 1984. gada 29. februāris, *Rewe-Zentrale*, 37/83, EU:C:1984:89, 18. punkts; 2004. gada 14. decembris, *Swedish Match*, C-210/03, EU:C:2004:802, 59. punkts, kā arī 2005. gada 12. jūlijs, *Alliance for Natural Health* u.c., C-154/04 un C-155/04, EU:C:2005:449, 47. punkts).

46 Saskaņā ar pastāvīgo judikatūru LESD 34. pants tomēr neliedz piemērot aizliegumus vai ierobežojumus, kas pamatoti ar LESD 36. pantā uzskaitītajām vispārīgajām interesēm vai obligātajām prasībām, kuru starpā ir arī vides aizsardzība. Saskaņā ar samērīguma principu abos gadījumos attiecīgajam pasākumam ir jābūt piemērotam, lai nodrošinātu izvirzītā mērķa sasniegšanu, un tas nedrīkst pārsniegt šī mērķa sasniegšanai nepieciešamo (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2005. gada 12. jūlijs, *Alliance for Natural Health* u.c., C-154/04 un C-155/04, EU:C:2005:449, 48. un 51. punkts, kā arī 2014. gada 1. jūlijs, *Ålands Vindkraft*, C-573/12, EU:C:2014:2037, 76. un 77. punkts).

47 Otrkārt, ir jāuzsver, kā jau iepriekš ir norādīts šā sprieduma 28. punktā, ka Direktīvas 2009/28 17.–19. pants ir pieņemti, pamatojoties uz EKL 95. pantu, kas ir kļuvis par LESD 114. pantu.

48 Šajā ziņā ir jāatgādina, ka LESD 11. pantā paredzēts, ka, nosakot un īstenojot Savienības politiku un darbības, tajās jāparedz vides aizsardzības prasības, lai veicinātu noturīgu attīstību (skat. it īpaši atzinumu 2/15, 2017. gada 16. maijs, EU:C:2017:376, 146. punkts), un ka LESD 114. panta 3. punktā *expressis verbis* ir prasīts, lai, īstenojot aktu saskaņošanu, tiktu nodrošināts augsts vides aizsardzības līmenis (attiecībā uz cilvēku veselības aizsardzību pēc analoģijas skat. spriedumu, 2016. gada 4. maijs, *Philip Morris Brands* u.c., C-547/14, EU:C:2016:325, 61. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).

49 Tādējādi, ja pastāv šķēršļi tirdzniecībai vai ja ir ticams, ka šādi šķēršļi radīsies nākotnē tāpēc, ka dalībvalstis attiecībā uz kādu izstrādājumu vai kādu izstrādājumu kategoriju ir pieņēmušas vai pieņem atšķirīgas normas, kas nodrošina atšķirīgu aizsardzības līmeni, LESD 114. pants dod tiesības iesaistīties Savienības likumdevējam, pieņemot attiecīgus pasākumus, ievērojot, no vienas puses, šī panta 3. punktu un, no otras puses, juridiskos principus, kas minēti LESD vai kas izkristalizējušies judikatūrā, tostarp samērīguma principu (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2016. gada 4. maijs, *Philip Morris Brands* u.c., C-547/14, EU:C:2016:325, 62. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).

50 Turklāt attiecībā uz iepriekšējā punktā minēto nosacījumu pārbaudi tiesā jāatgādina arī, ka, ja Savienības likumdevējam ir jāpieņem tiesību akti tādā jomā, kurā tam ir jāizdara izvēle politiskos, ekonomiskos un sociālos jautājumos un kurā tam ir jāveic sarežģīts novērtējums, tam ir jāatzīst plaša rīcības brīvība. Šajā jomā īstenota pasākuma tiesiskumu var ietekmēt vienīgi acīmredzama šajā jomā īstenota pasākuma neatbilstība kompetentās iestādes izvirzītajam mērķim (šajā nozīmē cilvēku veselības aizsardzības jomā skat. spriedumus, 2004. gada 14. decembris, *Swedish Match*, C-210/03, EU:C:2004:802, 48. punkts, kā arī 2005. gada 12. jūlijs, *Alliance for Natural Health* u.c., C-154/04 un C-155/04, EU:C:2005:449, 52. punkts; šajā nozīmē attiecībā uz Savienības politiku vides jomā skat. arī spriedumus, 2005. gada 15. decembris, Grieķija/Komisija, C-86/03, EU:C:2005:769, 87. un 88. punkts, kā arī 2016. gada 21. decembris, *Associazione Italia Nostra Onlus*, C-444/15, EU:C:2016:978, 46. punkts).

51 Attiecībā uz Direktīvas 2009/28 18. panta 1. punktu jāuzsver, pirmkārt, kā apgalvo Parlaments un Padome, ka, ņemot vērā vispārīgumu, ar kādu ir formulēti šīs tiesību normas a)–c) apakšpunkts, kritēriji, kādiem jāatbilst dalībvalstu izveidojamajām masu bilances sistēmām, *a priori* nav tādi, kas izslēgtu, ka šāda sistēma varētu būt piemērojama ilgtspējīgas biogāzes sūtījumu transportam valsts gāzes tīklā vai savstarpēji savienotos valstu tīklos.

52 Šķiet, ka nekas neliedz dalībvalstij uzlikt uzņēmējiem pienākumu izmantot verificēšanas sistēmu, kas ļauj dažādu gāzes sūtījumu "ar atšķirīgām ilgtspējības īpašībām", no kuriem daži atbilst Direktīvas 2009/28 17. pantā minētajiem ilgtspējības kritērijiem, veidotu "maisījumu" šīs direktīvas 18. panta 1. punkta a) apakšpunkta nozīmē sajaukt šādā valsts tīklā vai savstarpēji savienotos valstu tīklos.

53 Nekas nešķiet arī prasām izslēgt, lai šajā kontekstā tiktu prasīts, lai šī sistēma atbilstu nosacījumiem, kas spēj nodrošināt, lai informācija par attiecīgo sūtījumu ilgtspējības īpašībām un apjomiem aizvien būtu saistīta ar šo maisījumu, kamēr tas turpina pastāvēt, kā paredzēts Direktīvas 2009/28 18. panta 1. punkta b) apakšpunktā.

54 Visbeidzot nešķiet arī, ka dalībvalstīm nebūtu iespējams prasīt no šiem pašiem uzņēmējiem, lai attiecīgās verificēšanas sistēmas īpašības būtu tādas, lai garantētu, ka visu no maisījuma, kas iepriekš sajaukts valsts gāzes tīklā vai savstarpēji savienotos valstu tīklos, uzņēmēja izņemto sūtījumu summa, kam piešķirtas Direktīvas 2009/28 17. pantā minētās ilgtspējības īpašības, apjoma ziņā nepārsniedz tādas pašas ilgtspējības īpašības, kādas ir to maisījumam pievienoto sūtījumu summai, kuriem ir šādas īpašības un kurus šis uzņēmējs ir ievadījis šajā maisījumā.

55 Turklāt šajā ziņā jānorāda, ka Enerģijas aģentūra gan iesniedzējtiesā, gan Tiesā ir skaidri atzinusi, ka saskaņā ar Zviedrijas tiesisko regulējumu Direktīvas 2009/28 17. pantā paredzētajām ilgtspējības īpašībām atbilstošas biogāzes sūtījumu ievadīšana Zviedrijas gāzes sistēmā un to sajaukšana šajā

sistēmā ar citu gāzi nekādā veidā neliedz šiem sūtījumiem pēc to izņemšanas no šī tīkla attiecīgajā daudzumā no jauna piešķirt šīs ilgtspējības īpašības, tostarp minētā 17. panta 1. punktā minētajos nolūkos, proti, lai tos atzītu par atbilstošiem finanšu atbalsta to patēriņam piešķiršanai.

56 No iepriekš minētā izriet, ka nevar uzskatīt, ka Direktīvas 2009/28 18. panta 1. punkts pats par sevi radītu neiespējamību ilgtspējīgas biogāzes aprites starp dalībvalstīm ar savstarpēji savienotu valstu tīklu palīdzību gadījumā atzīt tās ilgtspējību importa dalībvalstī šīs direktīvas 17. panta 1. punktā minētajiem mērķiem, nedz arī, ka šis 18. panta 1. punkts tādējādi radītu šķērsli LESD 34. pantā garantētajai preču brīvai apritei.

57 Otrkārt, kā savā jautājumā lūdz iesniedzējtiesa, ir arī jāaplūko apstāklis, kā izriet no atbildes, kas sniegta uz pirmo jautājumu, ka Direktīvas 2009/28 18. panta 1. punkts tomēr neuzliek dalībvalstīm pienākumu atļaut importēt ilgtspējīgu biogāzi, izmantojot to savstarpēji savienotus valstu gāzes tīklus.

58 Šajā ziņā tomēr jāatgādina, kā tas jau norādīts šā sprieduma 34. punktā un kā izriet it īpaši no Direktīvas 2009/28 17. panta 8. punkta un tās preambulas 94. apsvēruma, ar tās 17.–19. pantu tiek atvieglota ilgtspējīgas biodegvielas tirdzniecība starp dalībvalstīm, pirmkārt, saskaņojot ilgtspējības īpašības, kādām ir jāatbilst biogāzei šīs direktīvas 17. panta 1. punkta nolūkos, un, otrkārt, pateicoties šīs pašas direktīvas 18. pantā ietvertajiem noteikumiem par verificēšanu, ļaujot saglabāt šo īpašību piesaisti biogāzei šajos pašos nolūkos, neraugoties uz tās sajaukšanu, veidojot maisījumu ar citu gāzi.

59 Tādējādi ar Direktīvas 2009/28 17.–19. pantu izveidotais režīms drīzāk sekmē preču brīvu apriti, nevis to ierobežo (pēc analoģijas skat. spriedumus, 1984. gada 29. februāris, *Rewe-Zentrale*, 37/83, EU:C:1984:89, 19. punkts, un 2012. gada 12. jūlijs, *Association Kokopelli*, C-59/11, EU:C:2012:447, 81. punkts).

60 Lai gan Direktīvas 2009/28 17. un 18. pants paši par sevi nav domāti, lai nodrošinātu, ka ilgtspējīga biogāze varēs bez nosacījumiem tikt importēta no vienas dalībvalsts uz citu, tajā pašā laikā saglabājot savas ilgtspējības īpašības, šis apstāklis ir nenovēršamas sekas saskaņošanas tehnikai, kuru šajā gadījumā ir izvēlējies Savienības likumdevējs, kuram, kā atgādināts šā sprieduma 30. un 31. punktā, ir rīcības brīvība tostarp attiecībā uz iespēju saskaņošanu veikt tikai pa posmiem un pieprasīt tikai pakāpenisku dalībvalstu vienpusējo pasākumu likvidēšanu (pēc analoģijas skat. spriedumu, 2016. gada 4. maijs, *Philip Morris Brands* u.c., C-547/14, EU:C:2016:325, 79. un 80. punkts).

61 Treškārt, kā secinājumu 63. punktā norādījis ģenerāladvokāts, tas vien, ka uzņēmējiem, kuri vēlas spēt izmantot to tirgotās biogāzes ilgtspējīgo raksturu, it īpaši dalībvalstīs, uz kurām šī biogāze ir tikusi eksportēta, tiek uzlikts pienākums izveidot masu bilances sistēmu, kāda tā paredzēta Direktīvas 2009/28 18. panta 1. punktā, šādas sistēmas radītā administratīvā un finansiālā sloga dēļ pats par sevi padara šo eksportēšanu un pārdošanu vienlaikus gan sarežģītāku, gan to apgrūtina.

62 Attiecībā uz Savienības likumdevēja šādi izdarīto izvēli, konkrētāk – izvēli dot priekšroku masu bilances verificēšanas sistēmai salīdzinājumā ar divām citām *a priori* pieejamām sistēmām, proti, pirmkārt, t.s. "identitātes saglabāšanas" tehniku un, otrkārt, t.s. "tirgojamo sertifikātu" jeb *book and claim* tehniku, tomēr jānorāda turpmākais.

63 Pirmkārt, nav strīda, ka identitātes saglabāšanas metode, kas izslēdz jebkādu iespēju ilgtspējīgas biogāzes sūtījumu sajaukt ar gāzes sūtījumu, kurai nav šādu ilgtspējības īpašību, nesekmētu tādā pašā mērā tirdzniecību starp dalībvalstīm ar ilgtspējīgu biogāzi, jo šādai metodei tostarp būtu tādas automātiskas sekas, ka praksē tiktu izslēgts, ka ilgtspējīga biogāze varētu tikt ievadīta gāzes tīklā un tādējādi – transportēta un eksportēta, izmantojot šādu infrastruktūru, tajā pašā laikā saglabājot savas ilgtspējības īpašības Direktīvas 2009/28 17. panta 1. punktā minētajos trijos nolūkos.

64 Otrkārt, kas attiecas uz priekšrokas došanu masu bilances sistēmai salīdzinājumā ar tirgojamo sertifikātu metodi, kura savukārt neprasa, lai informācija par ilgtspējības īpašībām paliktu fiziski saistīta ar sūtījumiem vai samaisītajiem sūtījumiem, pirmām kārtām no Direktīvas2009/28 preambulas 76. apsvēruma izriet, ka Savienības likumdevējs ir izdarījis šādu izvēli, lai nodrošinātu, ka saglabājas šāda fiziska saikne starp ilgtspējīgas biodegvielas saražošanas brīdi un tās patēriņa brīdi. Saskaņā ar šo preambulas apsvērumu priekšroka šai fiziskajai saiknei tika dota tāpēc, ka tā nodrošina pienācīgu piegādes un pieprasījuma attiecību, kā arī augstāku ilgtspējīgas biodegvielas cenu, kas ir pietiekamā apmērā lielāka, lai panāktu prasītās izmaiņas tirgus dalībnieku uzvedībā un tādējādi nodrošinātu ilgstpējības kritēriju noderīgumu. Šajā preambulas 76. apsvērumā Savienības likumdevējs turklāt ir uzsvēris, ka masu bilances metodes izmantošanai būtu jānodrošina sistēmas integritāte, vienlaikus neradot nesaprātīgu slogu nozarei.

65 Otrām kārtām jānorāda, ka Savienības likumdevējs tomēr šajā pašā preambulas 76. apsvērumā ir uzsvēris, ka tomēr būtu jāizvērtē citi verifikācijas paņēmieni. Tā Direktīvas 2009/28 18. panta 2. punktā ir paredzēts, ka ziņo Eiropas Parlamentam un Padomei par masu bilances verificēšanas metodes darbību un par iespējām, kas ļautu izmantot citas verificēšanas metodes, it īpaši metodes, kurās informācija par ilgstpējības īpašībām nav fiziski jāsaista ar konkrētiem sūtījumiem vai maisījumiem, ņemot vērā arī vajadzību saglabāt verificēšanas sistēmas integritāti un efektivitāti, vienlaikus novēršot pārmērīga sloga uzlikšanu nozarē. Šajā ziņā Komisija secināja, ka ir jāsaglabā masu bilances metode (skat. it īpaši *Commission Staff Working Document*: *Report on the operation of the mass balance verification method for the biofuels and bioliquids sustainability scheme in accordance with Article 18(2) of Directive 2009/28/EC* (SEC/2010/0129, galīgā redakcija)).

66 Šajā ziņā nekas neļauj uzskatīt, ka, mēģinot sasniegt LESD 114. panta 3. punktā izvirzīto mērķi – nodrošināt augstu vides aizsardzības līmeni – un Direktīvas 2009/28 preambulas 76. apsvērumā konkrētāk minētajiem mērķiem, šādi nolemjot dot priekšroku tādai ilgstpējības kritēriju verificēšanas sistēmai, kas vienlaicīgi būtu stingra un efektīva, un domāta, lai nodrošinātu fiziskas saiknes pastāvēšanu starp biodegvielas ražošanu un tās patēriņu Savienībā, tajā pašā laikā tādā veidā efektīvāk ietekmējot tirgus dalībnieku uzvedību, Savienības likumdevējs būtu pārsniedzis savas šā sprieduma 50. punktā atgādinātās plašās rīcības brīvības robežas vai nebūtu ievērojis no samērīguma principa izrietošās prasības.

67 Kā secinājumu 70. punktā norādījis ģenerāladvokāts, īpašā joma, kurā šim likumdevējam šajā gadījumā bija jāpieņem tiesību akti, acīmredzami prasa, lai tas izdarītu vienlaicīgi politiska, zinātniska un ekonomiska rakstura izvēles un lai tas, to darot, veiktu īpaši sarežģītu tehniska un ekonomiska rakstura vērtējumu.

68 Šajā gadījumā Savienības likumdevējs, nepārsniegdams šīs rīcības brīvības robežas, varēja uzskatīt, ka, ņemot vērā, pirmkārt, tā izveidoto izsekojamības formu un nosacījumus, kas domāti, lai nodrošinātu atbilstoši Direktīvas 2009/28 18. pantam ar to saistīto efektivitāti un integritāti, un, otrkārt, ietekmi, ko tas, šādi rīkojoties, vēlas panākt uz ilgtspējīgas biodegvielas cenām un tirgus dalībniekiem, tajā pašā laikā samazinot krāpšanas riskus, verificēšanas sistēma, kurā tiek izmantota masu bilances tehnika, šķiet piemērota, lai sasniegtu augstu vides aizsardzības līmeni.

69 Tāpat Savienības likumdevējs varēja saprātīgi uzskatīt šajā ziņā, nepārsniegdams savas rīcības brīvības robežas, ka šāda verificēšanas sistēma ir nepieciešama un, it īpaši, ka nepastāv alternatīvi pasākumi, kas ļautu sasniegt šajā gadījuma izvirzītos leģitīmos mērķus tikpat efektīvi un tajā pašā laikā uzliekot uzņēmējiem mazāku ekonomisku un administratīvu slogu. It īpaši šis likumdevējs, nepieļaujot kļūdu vērtējumā, varēja atteikties no tirgojamo sertifikātu sistēmas, uzskatīdams, ka tā nenodrošina fiziskas saiknes starp saražotās ilgtspējīgās biogāzes sūtījumu un vēlāk patērētās gāzes sūtījumu pastāvēšanu un ka tā sniedz mazākas garantijas attiecībā uz efektivitāti un integritāti, it īpaši, ņemot vērā mērķi nodrošināt, ka vienīgi tāda biogāze, kas atbilst stingrajām Direktīvas 2009/28 17. pantā uzskaitītajām prasībām, var tikt ņemta vērā šī panta 1. punktā minētajiem trim nolūkiem.

70 Šo pašu iemeslu dēļ šā sprieduma 61. punktā minētais preču brīvas aprites šķērslis, kuru tādējādi atbilstoši samērīguma principam pamato vides aizsardzības iemesli, kā izriet no šā paša sprieduma 46. punktā atgādinātās judikatūras, nevar tikt uzskatīts par tādu, ar kuru tiktu pārkāptas LESD 34. panta normas (pēc analoģijas skat. spriedumu, 2004. gada 14. decembris, *Swedish Match*, C-210/03, EU:C:2004:802, 61. punkts).

71 No visiem iepriekš izklāstītajiem apsvērumiem izriet, ka, izskatot otro jautājumu, nav konstatēts neviens apstāklis, kas varētu ietekmēt Direktīvas 2009/28 18. panta 1. punkta spēkā esamību.

Par LESD 34. panta interpretāciju

72 Kā izriet no Tiesas pastāvīgās judikatūras, apstāklis, ka valsts tiesa, formāli izsakoties, savu lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu ir formulējusi, atsaucoties uz atsevišķām Savienības tiesību normām, neliedz Tiesai sniegt šai tiesai visus interpretācijas elementus, kas tai var būt noderīgi, izspriežot izskatāmo lietu, neatkarīgi no tā, vai šī tiesa savu jautājumu formulējumā uz tiem ir atsaukusies. Šajā ziņā Tiesas uzdevums ir no valsts tiesas sniegto faktu kopuma, it īpaši no lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu pamatojuma, izsecināt tos Savienības tiesību elementus, kuru interpretācija ir nepieciešama, ņemot vērā strīda priekšmetu (skat. it īpaši spriedumu, 2009. gada 27. oktobris, *ČEZ*, C-115/08, EU:C:2009:660, 81. punkts un tajā minētā judikatūra).

73 Šajā gadījumā, lai gan ar otro jautājumu iesniedzējtiesa formāli ir Tiesai vaicājusi tikai par Direktīvas 2009/28 18. panta 1. punkta saderību ar LESD 34. pantu, ir jāpārbauda arī – kā ierosinājusi gan Padome, gan *E.ON Biofor* un kā secinājumu 73. punktā ieteicis ģenerāladvokāts – tas, vai LESD 34. pants attiecīgā gadījuma nav jāinterpretē tādējādi, ka tas nepieļauj tādu rīkojumu kā apstrīdētais rīkojums.

74 Kā norādīts šā sprieduma 18.–20. punktā, no lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu izriet, ka ar savu prasību pamatlietā *E.ON Biofor* vēlas panākt apstrīdētā rīkojuma atcelšanu, jo šī rīkojuma sekas ir, ka Vācijā ražotā un transporta vajadzībām domātā ilgtspējīgā biogāze, kuru *E.ON Biofor* ieved Zviedrijā, izmantojot Vācijas un Dānijas gāzes tīklus, nevar tikt iekļauta verificēšanas sistēmā, kas attiecas uz biogāzes ilgtspējību, nedz arī līdz ar to tikt atzīta par "ilgtspējīgu" Likuma Nr. 598 un Direktīvas 2009/28 izpratnē un saņemt noteiktas atlaides attiecībā uz oglekļa dioksīda nodokli un energonodokli.

75 Nosacījums, ar kuru tādējādi tiek prasīts, lai masu bilance tiek veikta "skaidri norobežotā vietā", un uz kuru šajā gadījumā balstās Enerģijas aģentūra, nav ietverts Direktīvas 2009/28 18. panta 1. punktā, bet gan izriet no Zviedrijas tiesību normām, kas pieņemtas šīs tiesību normas transponēšanas nolūkā. Noteikumu Nr. 1088 14. pantā, ar kuru paredzēts nodrošināt šādu transponēšanu, pirmkārt, ir pārņemti šī 18. panta 1. punkta a)–c) apakšpunktā minētie trīs vispārējie kritēriji un, otrkārt, paredzēts, ka Enerģijas aģentūra var paredzēt papildu noteikumus attiecībā uz verificēšanas sistēmu un tās kontroli. Enerģijas aģentūras 2011. gada noteikumu 3. nodaļas 3. pants, kurā precizēts, ka masu bilance ir jāveic "skaidri norobežotā vietā", tika pieņemts, pamatojoties uz šo pēdējo pilnvarojumu.

76 Šajā ziņā jāatgādina, ka saskaņā ar pastāvīgo judikatūru, ja nozarē ir veikta pilnīga saskaņošana Savienības līmenī, visi ar to saistītie valsts pasākumi ir jāvērtē, ņemot vērā šī saskaņošanas pasākuma noteikumus, nevis primāro tiesību normas (skat. it īpaši spriedumu, 2014. gada 1. jūlijs, *Ålands Vindkraft*, C-573/12, EU:C:2014:2037, 57. punkts un tajā minētā judikatūra).

77 Tomēr, kā jau norādīts šā sprieduma 38. punktā, ar Direktīvas 2009/28 18. panta 1. punktu ar masu bilances sistēmu saistītā verificēšanas metode nav saskaņota pilnībā, un tādējādi – ar nosacījumu, ka ir jāievēro šīs tiesību normas a)–c) apakšpunktā noteiktās vispārējās prasības – dalībvalstis saglabā plašu rīcības brīvību, kad tām ir precīzāk jānosaka konkrētie nosacījumi, kādi uzņēmējiem ir jāizmanto šādā sistēmā.

78 No tā izriet, kā secinājumu 72. punktā ir norādījis ģenerāladvokāts, ka tad, kad dalībvalstis īsteno Direktīvas 2009/28 18. panta 1. punktu, tām ir jāievēro tostarp LESD 34. pants.

79 Kas attiecas, pirmkārt, uz šķēršļa tirdzniecībai pastāvēšanu šī 34. panta nozīmē, jāatzīst, ka apstrīdētais rīkojums var kavēt, vismaz netieši un potenciāli, no citām dalībvalstīm nākušas ilgtspējīgas biogāzes importu uz Zviedriju šā sprieduma 44. punkta atgādinātās judikatūras nozīmē.

80 Kā secinājumu 75., 76. un 78. punktā norādījis ģenerāladvokāts, ar šo rīkojumu tiek liegts veikt masu bilanci ilgtspējīgai biogāzei, kas tiek importēta, izmantojot valstu savstarpēji savienotu gāzesvadu tīklu, un tādējādi tiek izslēgts, ka šī biogāze pēc tās ievešanas Zviedrijā varētu saglabāt tādas ilgtspējības īpašības, kuras ļautu uz to attiecināt labvēlīgu nodokļu režīmu, kas šajā dalībvalstī ir piemērojams ilgtspējīgas biodegvielas patēriņam.

81 Šajā ziņā jāuzsver, ka Enerģijas aģentūra gan rakstveida apsvērumos, gan tiesas sēdē apstiprināja, ka no citām dalībvalstīm nākusi ilgtspējīga biogāze Zviedrijā var saņemt šo nodokļu priekšrocību, īpaši, ja tā šajā dalībvalstī nogādāta, izmantojot tādus transporta veidus, piemēram, pārvadājumus pa autoceļiem, kas neparedz šīs ilgtspējīgās biogāzes sajaukšanu ar citiem gāzes sūtījumiem. Tādējādi no tā izriet, ka šajā gadījumā vienīgi no apstrīdētā rīkojuma un no Enerģijas aģentūras 2011. gada noteikumu 3. nodaļas 3. panta izrietošā neiespējamība veikt masu bilancei importēšanas pa savstarpēji savienotiem valstu gāzes tīkliem veido šķērsli minētās nodokļu priekšrocības piemērošanai šādi importētai ilgtspējīgai biogāzei.

82 Attiecībā uz iespēju izmantot citus transporta veidus jānorāda, ka nav strīda, ka transports, izmantojot savstarpēji savienotus valstu gāzes tīklus, parasti, ņemot vērā tā izmaksas, ir vienīgais pārrobežu transporta veids, kas saistībā ar attiecīgajiem uzņēmējiem ir patiesi konkurētspējīgs.

83 Visbeidzot, kas attiecas uz apstākli, ka Enerģijas aģentūra apgalvo, ka tā ir gatava atzīt tādas biogāzes, kas importēta Zviedrijā, izmantojot savstarpēji savienotus gāzes tīklus, ilgtspējību, ja šāds imports ir veikts saskaņā ar brīvprātīgajām starptautiskajām shēmām, kuras Komisija ir apstiprinājusi atbilstoši Direktīvas 2009/28 18. panta 4. punktam, ir jāatzīst, ka šāds apgalvojums ir ārkārtīgi nekonkrēts. Enerģijas aģentūra nav darījusi neko, lai Tiesā pierādītu, kā šādi apstiprinātās shēmas, uz kurām tā ir atsaukusies, konkrēti būtu tādas, kas ļautu *E.ON Biofor* veikt ilgtspējīgas biogāzes maisījumu sagatavošanu šādos tīklos, ievērojot masu bilances sistēmai raksturīgās prasības. Turklāt, kā secinājumu 79. punktā norādījis ģenerāladvokāts, *E.ON Biofor* tiesas sēdē apgalvoja – pret ko Enerģijas aģentūra neiebilda –, ka šādas apstiprinātas brīvprātīgās shēmas iespējamā izmantošana tai radītu papildu izmaksas.

84 Tā kā ir konstatēts, ka šķērslis tirdzniecībai pastāv, otrkārt, ir jāpārbauda atbilstoši šā sprieduma 46. punktā atgādinātajai judikatūrai, vai šo šķērsli radījušais valsts pasākums tomēr nevar tikt pamatots ar kādu no LESD 36. panta uzskaitītajiem vispārējo interešu apsvērumiem vai obligātajām prasībām, tādām kā vides aizsardzība, un vai šis pasākums atbilst no samērīguma principa izrietošajām prasībām.

85 Šajā ziņā, pirmkārt, jāatgādina, ka atjaunojamo enerģijas avotu izmantošana biogāzes ražošanai, ko cenšas sekmēt ar tādu valsts tiesisko regulējumu, kurā ietilpst Enerģijas aģentūras 2011. gada noteikumu 3. nodaļas 3. pants, principā ir noderīga vides aizsardzībai. Šāds tiesiskais regulējums, turpinot šajā ziņā Direktīvas 2009/28 – ko ar šo tiesisko regulējumu ir paredzēts īstenot –, it īpaši tās 17. un 18. pantā, izvirzītos mērķus, ir paredzēts, lai sekmētu siltumnīcas efektu izraisošo gāzu emisijas – kas ir viens no galvenajiem klimata izmaiņu cēloņiem, ko Eiropas Savienība un tās dalībvalstis ir apņēmušās apkarot, – samazināšanu (pēc analoģijas skat. spriedumu, 2014. gada 1. jūlijs, *Ålands Vindkraft*, C-573/12, EU:C:2014:2037, 78. punkts un tajā minētā judikatūra).

86 Attiecībā uz konkrēti ar Direktīvas 2009/28 17. pantu saskaņotajiem ilgtspējības kritērijiem, kuru ievērošanas nodrošināšanai ir domāts tāds pasākums kā pamatlietā, šīs direktīvas preambulas 65. apsvērumā ir uzsvērts, ka šie kritēriji ir domāti, lai nodrošinātu, ka šajā direktīvā noteikto mērķu sasniegšanai izmantotā biodegviela ir patiešām ilgtspējīga.

87 Kā vispārīgāk ir uzsvērts Direktīvas 2009/28 preambulas 12. apsvērumā, lauksaimniecības atkritumu izmantošana, piemēram, kūtsmēslu un vircas, kā arī citu dzīvnieku izcelsmes vai organisku atkritumu izmantošana biogāzes iegūšanai, ņemot vērā lielo siltumnīcefekta gāzu emisijas ietaupījumu, nozīmē ievērojamas priekšrocības attiecībā uz vidi, gan ražojot siltumu un elektroenerģiju, gan izmantojot tos par biodegvielu.

88 Līdz ar to atjaunojamo enerģijas avotu izmantošanas palielinājums, kā tostarp skaidri teikts Direktīvas 2009/28 preambulas 1. apsvērumā, ieņem būtisku vietu to pasākumu kopumā, kuri jāveic, lai samazinātu šīs emisijas un izpildītu Kioto protokola prasības, kas pievienots Apvienoto Nāciju Organizācijas Vispārējai konvencijai par klimata pārmaiņām, kā arī lai īstenotu citas Kopienas un starptautiskās saistības siltumnīcas efektu izraisošo gāzu emisijas samazināšanai arī pēc 2012. gada (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2014. gada 1. jūlijs, *Ålands Vindkraft*, C-573/12, EU:C:2014:2037, 79. punkts un tajā minētā judikatūra).

89 Kā Tiesa jau norādījusi, šāds palielinājums ir arī vērsts uz cilvēku un dzīvnieku veselības un dzīvības aizsardzības, kā arī uz augu aizsardzības apsvērumiem, kas ir LESD 36. pantā uzskaitītie vispārējo interešu apsvērumi (spriedums, 2014. gada 1. jūlijs, *Ålands Vindkraft*, C-573/12, EU:C:2014:2037, 80. punkts un tajā minētā judikatūra).

90 Otrkārt, jāatgādina, ka saskaņā ar pastāvīgo judikatūru valsts iestādēm ir jāpierāda, ka to paredzētais izņēmums no preču brīvas aprites principa ir vajadzīgs attiecīgo mērķu sasniegšanai un atbilst samērīguma principam. Tādējādi šīm iestādēm, kad tās atsaucas uz pamatu, kas pamato preču brīvas aprites principa ierobežojumu, ir konkrēti jāpierāda, ka pastāv vispārējo interešu apsvērums, kā arī ka šis pasākums ir samērīgs attiecībā pret izvirzīto mērķi (šajā ziņā skat. spriedumu, 2003. gada 8. maijs, *ATRAL*, C-14/02, EU:C:2003:265, 67.–69. punkts un tajos minētā judikatūra).

91 Šajā lietā jāatzīst, ka Enerģijas aģentūra nav Tiesā pierādījusi, ka tāds pasākums kā apstrīdētais rīkojums, kas pieņemts, pamatojoties uz šīs aģentūras 2011. gada noteikumu 3. nodaļas 3. pantu, atbilstu šīm prasībām.

92 Šajā ziņā jāatgādina, ka šajā 3. pantā ir precizēts, ka masu bilance jāveic "skaidri norobežotā vietā", un ka Enerģijas aģentūra, pieņemot apstrīdēto rīkojumu, uzskatīja, ka tādi savstarpēji savienoti valstu gāzes tīkli kā tie, kas saista Vāciju, Dāniju un Zviedriju, neveido šādu skaidri norobežotu vietu.

93 Kā izriet no lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu un kā Enerģijas aģentūra apstiprināja Tiesā, šīs aģentūras interpretācijas praksē tiek uzskatīts, ka tad, kad ilgtspējīga biogāze tiek ievadīta Zviedrijas gāzes tīklā, šis apstāklis neliedz attiecībā uz šo biogāzi veikt masu bilanci.

94 Jāatzīst, ka Enerģijas aģentūra nav spējusi objektīvi izskaidrot, kādā veidā varētu tikt uzskatīts, no vienas puses, ka Zviedrijas gāzes tīkls, kurā tiek sajaukta dažādu veidu biogāze, ir "skaidri norobežota vieta" Enerģijas aģentūras 2011. gada noteikumu 3. nodaļas 3. panta izpratnē un, no otras puses, ka tad, kad runa ir par citu dalībvalstu gāzes tīkliem vai savstarpēji savienotiem valstu tīkliem, šādi valstu tīkli, aplūkoti individuāli vai kopā, nav šāda "skaidri norobežota vieta".

95 Turklāt Enerģijas aģentūra arī vairākkārtīgi apgalvoja – gan savos rakstveida apsvērumos, gan tiesas sēdē –, ka tad, kad ilgtspējīga biogāze, kas importēta, izmantojot savstarpēji savienotus valstu gāzes tīklus, ir tikusi importēta atbilstoši saskaņā ar Direktīvas 2009/28 18. panta 4. punktu Komisijas apstiprinātām valstu vai starptautiskām brīvprātīgam shēmām, šai aģentūrai nav bijis iebildumu pret

šādu importētas no citām dalībvalstīm nākušas biogāzes ilgtspējības atzīšanu, tādējādi, kā šķiet, atzīdama, ka apstāklis, ka ilgtspējīga biogāze šādos tīklos tiek sajaukta, neliedz attiecībā uz šādi izveidoto maisījumu īstenot masu bilanci.

96 Attiecībā uz skaidrojumu, ko arī sniegusi Enerģijas aģentūra, lai pamatotu apstrīdētā rīkojuma pieņemšanu, par tādas Eiropas iestādes nepastāvēšanu, kas varētu īstenot kontroli pār telpu, ko veido savstarpēji savienoti valstu gāzes tīkli, ir jānorāda, pirmkārt, ka šāds skaidrojums attālinās no juridiskā pamata, kādu Enerģijas aģentūra ir skaidri norādījusi apstrīdētajam rīkojumam, par "skaidri norobežotas vietas" šīs aģentūras 2011. gada noteikumu 3. nodaļas 3. panta izpratnē neesamību.

97 Otrkārt, un neatkarīgi no tikko norādītās nekonsekvences, šāds skaidrojums nepārliecina. Kā izriet no Likuma Nr. 598 3. nodaļas 1.a punkta, uzņēmējiem, kuri atsaucas uz to tirgotās biogāzes ilgtspējību, ir jānodrošina tostarp ar tiešu un netiešu nolīgumu, kas noslēgti ar visas ražošanas ķēdes uzņēmējiem, palīdzību un izveidojot verificēšanas sistēmu, ko pārrauga neatkarīgs kontrolieris, kuram jāgrantē, ka šī verificēšanas sistēma ir precīza, ticama un aizsargāta pret krāpšanu, ka biogāze, attiecībā uz kuru tie lūdz nodokļu priekšrocību, patiešām atbilst Direktīvas 2009/28 17. pantā paredzētajām ilgtspējības prasībām.

98 Kā secinājumu 89. un 90. punktā norādījis ģenerāladvokāts, nešķiet – un Enerģijas aģentūra to nekādā veidā nav pierādījusi –, ka tai būtu neiespējami pārliecināties par tādas biogāzes ilgtspējību, kas importēta no citam dalībvalstīm, izmantojot savstarpēji savienotus valstu gāzes tīklus, attiecīgajiem uzņēmējiem pieprasot, lai tie sniedz valsts tiesībās pieprasīto informāciju, šajā ziņā ņemot vērā informāciju un dokumentus, kas eventuāli ir nākuši no attiecīgā biogāzes sūtījuma izcelsmes dalībvalstīs izveidotās masu bilances sistēmas, tajā pašā laikā pārliecinoties, ka šis sūtījums Direktīvas 2009/28 17. panta 1. punktā precizētajiem nolūkiem ir uzskatāms par tādu, kas no maisījuma vai maisījumiem ir ņemts tikai vienu reizi, kā to prasa ar šīs direktīvas 18. panta 1. punktu izveidotā masu bilances sistēma.

99 No iepriekš minētā izriet, ka Enerģijas aģentūra nav pierādījusi, ka apstrīdētais rīkojums, kas pieņemts, pamatojoties uz šīs aģentūras 2011. gada noteikumu 3. nodaļas 3. pantu, būtu nepieciešams, lai nodrošinātu no citām dalībvalstīm importētas biogāzes ilgtspējību Direktīvas 2009/28 17. panta 1. punktā minētajiem nolūkiem, tādējādi ar šo pasākumu nav ievērots samērīguma princips un līdz ar to tas nevar tikt pamatots.

100 Ņemot vērā visu iepriekš minēto, ir jānorāda iesniedzējtiesai, ka LESD 34. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tas nepieļauj tādu rīkojumu kā pamatlietā, ar kuru valsts iestāde vēlas izslēgt iespēju, ka uzņēmējs varētu īstenot masu bilances sistēmu Direktīvas 2009/28 18. panta 1. punkta izpratnē attiecībā uz ilgtspējīgu biogāzi, kas transportēta savstarpēji savienotos valstu gāzes tīklos, atbilstoši šādas iestādes pieņemtai tiesību normai, saskaņā ar kuru šāda masu bilance jāveic "skaidri norobežotā vietā", lai gan šī iestāde, pamatojoties uz šo tiesību normu, ļauj īstenot masu bilances sistēmu attiecībā uz ilgtspējīgu biogāzi, kas transportēta šīs iestādes dalībvalsts valsts gāzes tīklā.

Par tiesāšanās izdevumiem

101 Attiecībā uz pamatlietas pusēm šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (otrā palāta) nospriež:

1) **Eiropas Parlamenta un Padomes 2009. gada 23. aprīļa Direktīvas 2009/28/EK par atjaunojamo energoresursu izmantošanas veicināšanu un ar ko groza un sekojoši atceļ Direktīvas 2001/77/EK un 2003/30/EK, 18. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tā**

mērķis nav radīt dalībvalstīm pienākumu atļaut importēt, izmantojot to savstarpēji savienotus valstu gāzes tīklus, ilgtspējīgu biogāzi, kas atbilst šīs direktīvas 17. pantā minētajiem ilgtspējības kritērijiem un ir paredzēta izmantošanai par biodegvielu;

2) **otrā jautājuma izskatīšanā nav atklājies nekas tāds, kas spētu ietekmēt Direktīvas 2009/28 18. panta 1. punkta spēkā esamību;**

3) **LESD 34. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tas nepieļauj tādu rīkojumu kā pamatlietā, ar kuru valsts iestāde vēlas izslēgt iespēju, ka uzņēmējs varētu īstenot masu bilances sistēmu Direktīvas 2009/28 18. panta 1. punkta izpratnē attiecībā uz ilgtspējīgu biogāzi, kas transportēta savstarpēji savienotos valstu gāzes tīklos, atbilstoši šādas iestādes pieņemtai tiesību normai, saskaņā ar kuru šāda masu bilance jāveic "skaidri norobežotā vietā", lai gan šī iestāde, pamatojoties uz šo tiesību normu, ļauj īstenot masu bilances sistēmu attiecībā uz ilgtspējīgu biogāzi, kas transportēta šīs iestādes dalībvalsts valsts gāzes tīklā.**

[Paraksti]